

بررسی لایحه قانونی رفع تجاوز از تأسیسات آب و برق کشور

مقدمه : اموال عمومی که در اختیار دولت قرار دارند جهت اعمال تصدی یا حاکمیت

مورد بهره برداری قرار گرفته و مالا هدف از این بهره وری ، رفاه ، آسایش و تأمین

اجتماعی است. این اموال هرگاه مورد تعرض قرار گیرند از طرف دولت یا مراجع وابسته

به آن حمایت گشته و حسب مورد مرتکب به مجازات قانونی یا جبران خسارت وارده

محکوم میشود رفع تجاوز از اموال عمومی چه از بعد اجتماعی چه از بعد سیاسی یکی از

مهمترین وظائف هر دولت است که مستقیماً نتیجه آن در حفظ ثبات عمومی مؤثر واقع

خواهد شد.

لذا در این راستا عمومی جهت گزینهای قانون گذاری در جهت بقاء این اموال و حراست

تام و تمام از این سرمایه های ملی است

لایحه قانونی رفع تجاوز از تأسیسات آب و برق کشور مصوب ۱۳۵۹/۴/۲۲ منتشره در

روزنامه رسمی ۱۰۳۵۹ - ۱۳۵۹/۶/۲۷ با عنایت به اهمیت بسزای آب و برق کشور در رفاه

و آسایش عموم جهت حفظ و حراست از این تأسیسات در تعاقب قوانین مهمی که از

سوی شورای انقلاب به منظور حفاظت از صنعت نیرو قبلاً مصوب شده بود در تیرماه ۵۹

از سوی قانونگذار جدید به تصویب رسیده است و شاید از آن جهت که اکثر جرائم

مرتبط با منابع آب و برق و تجاوزات ارتکابینسبت به آنها فاقد انگیزه سیاسی میباشند یکی از کاملترین قوانین حمایتی از این تأسیسات محسوب گردد.

این لایحه با دید گاهی وسیع به بیان وظائف و اختیارات مراجع قضائی و دستگاههای

اجرائی پرداخته و تا آنجا که امکان داشته همچون یک آئین دادرسی به کیفیت رسیدگی

و صدور رأی اشاره نموده و مجازات افراد متخلف را که به نحوی در جرم مباشرت،

آمریت و احیاناً معاونت مینماید بیان میدارد. هر چند از فحوای قانون استنباط میشود که

نظر قانونگذار صرفاً جرائم بدون قصد براندازی است اما میتوانست همزمان به این امر نیز

اشاره نماید که هر گاه متهم دارای انگیزه سیاسی در ایجاد تخریب یا تجاوز باشد مجازات

وی فلان مقدار خواهد بود اما با توجه به جمیع جهات میتوان این قانون را به نوعی یک

قانون کامل دانسته و از تصویب آن حمایت نمود.

فصل اول: تعاریف تجاوز و بررسی عنصر مادی

در علم حقوقی پاره ای از کلمات ضمن حفظ مفهوم ادبی دارای مفاهیم وسیعتری گشته و

قابلیت و گنجایش بیشتری برای بیان اعمال را دارا میشوند از آن جمله است کلمه تجاوز

که در ترمینولوژی حقوقی جناب آقای دکتر محمد جعفر لنگرودی بشرح زیر تعریف و

توصیف شده است .

((تجاوز = خروج از یکی از مقررات جاریه یک کشور از روی قصد که طبعاً باعث مجازات انتظامی و غیر آن یا سبب اخذ خسارت گردد .

بنابراین تجاوز به صورت کیفری و نیز انتظامی خواهد بود ، اگر معلوم باشد که مستأجر پس از پایان مدت اجاره به سکونت خود ادامه داده و موجر به این وضع اعتراضی نکرد و خواستار تخلیه نگردد به این ترتیب رضایت ضمنی خود را داده است . زیرا خسارت حقیقی آن است که ناشی از تجاوز باشد و تجاوز با وجود رضایت ضمنی مفهومی ندارد . تجاوز در علم لغت : یعنی از حد گذشتن - از حد خود بیرون شدن - از اندازه خارج

شدن

و رفع تجاوز: اعاده به وضع سابق

با مراجعه به متون قانونی و عبارات قانونگذار در می‌بایم که معنای ادبی کلمه تجاوز و

تجاوز به اموال دولتی از مفهوم حقوقی آن دوری نجسته و قانونگذار با التفات به معنای

ادبی هر کجا قصد بکارگیری آن را داشته مفهوم ادبی آن را مد نظر قرار داده و به صورت

مختلف یک مفهوم عام را مورد عنایت خود داشته هر چند که در بعضی عبارات قانونی

بدون ذکر کلمه تجاوز از کلمات مترادف آن استفاده جسته ولی در هر صورت قصد وی

از آن کلمات مفهوم تجاوز بوده است نمونه هایی از این مراد قانونگذار را در پی می

آوریم:

۱- تجاوز به معنای تخریب

۲- تجاوز بمعنای اختلال

۳- تجاوز به معنی بهره‌گیری خودسرانه

۴- تجاوز بمعنای تصرف

۵- تجاوز به معنای دخالت غیر قانونی

۶- تجاوز به معنای دخالت غیر مجاز

بینابراین هریک از اعمال مادی فوق که منطبق بر یکی از این تعاریف فوق الذکر باشد

مستوجب عقوبت قانونی مصوب خواهد بود.

فصل دوم : عنصر قانونی

ماده ۱- لایحه مذکور اشعار میدارد: «هرکس از آب لوله کشی، انهار آبیاری و شبکه های توزیع و خطوط انتقال نیروی برق استفاده غیر مجاز نماید یا در تأسیسات آب و برق استفاده غیر مجاز نماید یا در تأسیسات آب و برق دخالت غیر قانونی کند به پرداخت مبلغ بیست تا پنجاه هزار ریال جزای نقدی رفع تجاوز و اعاده وضع به سابق محکوم میشود و در صورت تکرار یا ادامه عمل علاوه بر رفع تجاوز و اعاده وضع به سابق به حبس حنجه ای از ۶۱ روز تا ۶ ماه و در هر حال به جبران خسارت محکوم خواهد شد.»

در اینجا قانونگذار اولاً برخلاف عرف قانون نویسی والزام معمول حقوقی در هنگام تدوین قانون به تعریف عبارات واصطلاحات مورد نظر پرداخته است. مثلاً به کلمه تأسیسات اشاره نموده حال آنکه کلمه مذکور فاقد تعریف قانونی است، همچنین به کلمه دخالت غیر قانونی اشاره داشته که به نوعی نیز از تعریف آن خودداری نموده و معلوم نکرده که این دخالت تا چه حدی است و آیا این دخالت مترادف تجاوز محسوب میشود یا امر دیگری؟ ثانیاً بخش مهمی از وظایف وزارت نیرو مربوط به منابع آب زیرزمینی و سطحی و امور حریم و بستر است که علی الصول بایستی اشاره ای به این وظایف مینمود که عدم اشاره به سایر مصادیق از جامعیت قانون خواهد کاست. در مقابل قانونگذار توجه خود را در ماده مذکور به چند امر معطوف داشته است.

۱- هر کس که شامل اشخاص حقیقی و حقوقی است

۲- جزای نقدی مرتکب

۳- حبس حنجه ای یا تعزیری

۴- رفع تجاوز و اعاده وضع به سابق

۵- جبران خسارت

۶- تشدید مجازات که همه حکایت از دقت نظر قانونگذار دارد.

فصل سوم: تعریف انواع مرتکبین

ماده ۲- لایحه مذکور نیز در توضیح و تفسیر کلمه « هر کس » مندرج در ماده ۱ عنوان

میدارد:

ماده ۲- هرگاه استفاده با دخالت به نفع اشخاص حقوقی باشد مجازات مقرر در ماده ۱

درباره مدیر مسئول شخص حقوقی اعمال میگردد. که نشان دهنده آن است که حتی اگر

اشخاص حقوقی بنحوی مرتکب تجاوز به اموال عمومی یا دولتی شوند مدیر مسئول آن

مستوجب مجازات قانونی خواهد بود.

همچنین قانونگذار برای جلوگیری از تقلب به قانون پیش بینی مطلوبی را در قانون به تصویب رسانیده که هرگاه کسی به دستور شخص دیگری در تأسیسات آب و برق دخالت نماید؛ مجازات مرتکب را درباره وی اجرا نمایند. هر چند که در باب معاونت مسئله را به سکوت برگزار کرده و مجازات محرک و معاون را اعلام ننموده ولی با استفاده از مقررات کلی قانونی مجازات عمومی (وقت) یا قانون مجازات اسلامی (فعلی) در باب مشارکت و معاونت نیز میتوان شخص محرک را به مجازات قانونی رسانید.

ماده ۳ لایحه مذکور چنین است :

مجازات پیش بینی شده در ماده ۳ برای کارگران و افرادی نیز که به دستور دیگری در تأسیسات آب و برق دخالت غیر قانونی می کنند مقرر است.

در ماده ۴ لایحه مذکور قواعد مجازات مشدده مرتکبین را که خود بنحوی در وزارت

نیرو شاغل بوده یا باشند بیان میدارد :

ماده ۴ - هرگاه مرتکب با کارگران و افراد مذکور از مستخدمین شاغل یا باز نشسته

سازمانهای ذیربط باشند مجازات مقرر در ماده ۱ و ۹ انفصال موقت از شش ماه تا سه سال

و انفصال دائم و قطع حقوق بازنشستگی در مورد بازشتگان محکوم میشوند.

که همه حکایت از عنایت خاص قانونگذار به این تأسیسات و اموال دولتی دارد و به همین منظور است که برای مرتکبین تجاوز به اموال عمومی که به نوعی وابستگی به بدنه اجرایی دولت دارند سختگیری مضاعفی را در نظر گرفته تا این قبیل افراد نتوانند با اتکاء به قدرت اداری یا سازمانی خود به اموال عمومی آسیب وارد نمایند. شاید بتوان اظهار داشت که علت تشدید مجازات برای مستخدمان سازمانهای مذکور با توجه به این موضوع است که امکان تخلف کارکنان در حین انجام وظیفه بیشتر است و بنظر میرسد این توجه کافی برای علت تشدید مجازات بوده باشد.

فصل سوم: عنصر روانی و وظایف حاکمیت یا تصدی دولت در اعلام جرم

علیرغم آنکه نگاه به منابع آبی پس از ملی شدن آب در سال ۱۳۴۷ از جنبه خصوصی خارج و ملی شدن آن اعمال حاکمیت دولت را در چارچوب ضوابط حقوق عمومی در پی داشته است اما معلوم نیست چرا قانونگذار انقلابی به این مهم بی التفات بوده و از این مهم چشم پوشی نموده و فقط انگاره خود را به جنبه های سیاسی یا امنیتی در سایر موازین لحاظ نموده؛ حال آنکه می توانست به این جرائم نیز وصف عمومی داده بدون آنکه مرتکب قصد مقابله با حاکمیت را داشته باشد. همانطور که بعداً در ماده ۷۲۷ قانون مجازات اسلامی تمامی جرائم مرتبط با آب و برق را غیر قابل گذشت دانست. لذا در تحلیل این قانون باید این مهم را نقاط ضعف آن دانست و در راستای قواعد ناسخ و منسوخ این بخش را منسوخ ضمنی تلقی نمود. لذا متأسفانه شاهد هستیم که در ماده ۶ لایحه

مذکور به قابل گذشت بودن جرم اشاره شده است و سازمانهای ذیربط را همچون مدعی خصوصی قلمداد نموده و اعلام داشته که تعقیب کیفری و اجرای احکام صادره در هر مرحله که باشد در صورت ترمیم خرابیها و رفع تجاوز و اعاده وضع سابق با گذشت سازمانهای ذینفع موقوف خواهد شد.

پس در اینگونه جرائم که فاقد وصف سیاسی است قانونگذار جنبه ترمیم خرابیها و اعاده وضع به سابق بیشتر مدنظر قرار داشته و در هر صورت قانونگذار صرفاً هدف خود را جلب رضایت سازمانهای ذینفع دانسته و به جرم جنبه حق الناسی داده است.

از طرفی علیرغم خصوصی قلمداد کردن جرم تجاوز به اموال عمومی در این لایحه قانونگذار هدف غایی را از نظر دور نداشته و اعاده وضع به سابق و سایر رسیدگیهای قضائی را در اسرع وقت لازم دانسته و با علم به کثرت دعاوی و پرونده های مطروحه در سیستم قضائی کشور صراحتاً دستور داده است که پرونده های تجاوز به اموال عمومی خارج از نوبت مورد رسیدگی قرار گرفته و دادسراها و محاکم دستورات خود را خارج از

روال اوقات معموله صادر و ابلاغ نمایند. لذا در ماده ۷ لایحه آمده: « دادسراها پس از وصول پرونده و به درخواست سازمان ذینفع فوراً و خارج از نوبت دستور رفع تجاوز و ترمیم خرابیها و اعاده وضع سابق را به هزینه مرتکب خواهند داد. هر گاه مرتکب از تأدیه هزینه خودداری نماید سازمان ذینفع با اجازه دادسراها برای ترمیم خرابیها و اعاده وضع به

سابق اقدام خواهد نمود و سپس هزینه های انجام شده را به اضافه ۱۰٪ از مرتکب وصول خواهد کرد»

در بخش دوم ماده ۷ به جبران خسارت توسط سازمانهای ذینفع اشاره شده و شروط آن را به این شرح برشمرده:

۱- عدم تأدیه هزینه های مربوطه توسط مرتکب

۲- اخذ اجازه از دادسرا برای ترمیم

۳- اضافه کردن ۱۰٪ به عنوان جریمه

۴- وصول مبالغ

علی الاصول در مواقعی که اشخاص حقوقی یا حقیقی طبق قانونی آئین دادرسی مدنی قصد دارند که رأساً خسارات خود را ترمیم و سپس در محاکم مخارج را وصول نمایند به هنگام بروز خسارت با تقدیم دادخواست تأمین دلیل وفق مواد ۷۷۰ به بعد آئین دادرسی

مدنی تقاضای تأمین دلیل نموده و بدینسان آثار جرم یا خسارت صورتمجلس میگردند؛

ولی قانونگذار با انشاء ماده ۷ این لایحه صرفاً به سازمانهای ذینفع تکلیف نموده که با

کسب اجازه از دادسراها و بدون برآورد و تعیین خسارت رأساً مبادرت به اعاده وضع به

سابق نمایند و برای جبران هزینه های معموله اداری ۱۰٪ اضافه محاسبه نمایند. در ماده

استنادی به وصول خسارت اشاره شده اما نحوه وصول را روشن نساخته است ، لذا معلوم نیست سازمانهای ذیربط میتوانند همانند سایر موارد که اجازه دارند مطالبات خود را با صدور اجرائیه وصول نمایند این مبالغ را با ممیزی خود به دایره اجرای ثبت یا دادگاه اعلام مبالغ را وصول نمایند یا اینکه طبق اصول کلی بایستی مبادرت به تقدیم دادخواست نمایند.

به نظر میرسد که چون صدور اجرائیه از طرف سازمانهای ذیربط در موارد خاصی توسط قانونگذار برای سازمانهای مذکور مجاز شمرده شده لذا این دستگاهها میبایست طبق اصول کلی با تقدیم صورتحساب هزینه ها ، اجازه اخذ شده از دادرها ؛ اثبات اعاده وضع به سابق ، از طریق عرضحال و دادخواست ، خواسته خود را مطالبه و وصول نماید . همچنین در این قانون در خصوص میزان خسارت صرفاً نظر دستگاههای اجرایی را ملاک قرار داده و از ارجاع امر به کارشناس برای تعیین خسارت خودداری گردیده است.

در ماده ۸ لایحه مذکور قید شده که هرگونه مزاحمت یا ممانعت نیز نسبت به اجرای طرحهای عمرانی آب و برق جرم محسوب است؛ در اینکه آیا این نوع مزاحمتها یک نوع تجاوز تلقی میگردد جای بحثی وجود ندارد زیرا تجاوز اعم از تعدی و حمله یا جلوگیری از اجرای یک امر قانونی است لذا قانونگذار اسلامی به تعیین مجازات برای چنین اشخاصی مبادرت نموده و میفرماید:

« هر کس نسبت به عملیات اجرایی که به منظور احداث تأسیسات آب و برق انجام میشود مزاحمت یا ممانعت بعمل آورد به حبس حنجه ای از ۶۱ روز تا شش ماه و جبران خسارات وارده محکوم خواهد شد بعلاوه دادرها مکلفند که به درخواست سازمانهای ذینفع فوراً و خارج از نوبت دستور رفع مزاحمت یا ممانعت را صادر نمایند . »

فصل چهارم : اختیارات فوق العاده به دستگاه اجرایی

در ماده ۹ لایحه قید شده که : « چنانچه در مسیر و حریم خطوط انتقال و توزیع نیروی برق و حریم کانالها و انهار آبیاری احداث ساختمان یا درختکاری و هر نوع تصرف خلاف مقررات شده یا بشود سازمانهای ذیربط (آب و برق) بر حسب مورد با اعطای مهلت مناسب با حضور نماینده دادستان مستحداثات غیر مجاز را قطع و قمع و رفع تجاوز خواهند نمود . شهربانی و ژاندارمری مکلفند که به تقاضای سازمانهای ذیربط برای اعزام مأموران کافی و انجام وظائف مزبور اقدام نمایند . »

ماده فوق الذکر حاوی نکات ظریف و پیچیده ای است زیرا در آن یک نوع اختیارات فوق العاده به سازمانهای آب و برق تفویض شده است که به آن اشاره خواهد شد. شقوق مختلف این ماده چنین است :

۱- احداث ساختمان غیرمجاز یا درختکاری

۲- هر نوع تصرف خلاف مقررات

۳- اعطای مهلت مناسب توسط دستگاه اجرایی

۴- حضور نماینده دادستانی

۵- انجام قلع و قمع و رفع تجاوز توسط دستگاههای مربوطه

۶- تکلیف نیروهای انتظامی برای همکاری و اعزام مأمور

بدواً بایستی اشکالات اجرایی این ماده را بر شمرده آنگاه به محاسن آن

اشاره نمود :

در ماده مذکور بصورت ناقص قسمتی از موارد مبتلا به وزارت نیرو را احصاء کرده ، و

حتی از بکاربردن عباراتی همچون و غیره و یا امثال آن صرف نظر نموده نکاتی وجود دارد

که جزء مسایل روزمره وزارت نیرو میباشد؛ نمونه بارز آن احداث ساختمان در حریم یا

مسیر خطوط برق یا کانالها است ولی تشخیص سایر موارد و تصرف خلاف را به قانون

مذکور به سکوت برگزار و مرجع تشخیص آن را نیز روشن نساخته و در آن قسمت که به

اعطای مهلت مناسب اشاره نموده هیچگونه تعریفی از مهلت مناسب ارائه نداده و میزان

آنها نیز به تشخیص دستگاههای اجرایی قرار داده است. مضافاً اینکه حضور نماینده

دادستان را همچون سایر قوانین برای دخالت یا نظارت ضروری دانسته ولی از نحوه انشاء

عبارات چگونگی حیطه وظائف یا اختیارات وی در خصوص چنین مواردی هیچگونه راه

حلی فرا روی مجریان امر قرار نمیدهد.

حال با عنایت به اینکه ماده مذکور علیرغم امتیازاتی که به صورت موردی شمارش شد معایبی بشرح فوق نیز در خود دارد لذا با طرح سؤالاتی چند در این زمینه بیشتر به بحث می پردازیم .

۱- آیا سازمانهای آب و برق خود در اجرای ماده ۹ لایحه قانونی مذکور مرجع قضائی و رسیدگی تلقی میشوند و آیا حق صدور رأی و اجرای آنرا دارا میباشند یا اینکه صرفاً مجاز به رفع تجاوز بصورت علی الرأس میباشند؟

تا قبل از صدور رأی وحدت رویه شماره ۳۰/۶ مورخه ۱۳۶۰/۱۱/۱۹ دیوانعالی کشور رویه مشابهی در خصوص مورد فوق الذکر وجود نداشت پاره ای از محاکم با تصور اینکه صلاحیت رسیدگی به دعوی رفع تجاوز در حیطه اختیارات سازمانهای آب و برق میباشد یا صدور عدم صلاحیت به استناد ماده ۱۶ قانون اصلاح پاره ای از قوانین دادگستری پرونده را به دیوانعالی کشور ارسال که در بعضی از موارد نظر محاکم تأیید و در بعضی موارد رد شده است اما با دخالت هیئت عمومی دیوانعالی کشور مسئله از حالت اختلاف خارج و قطعاً صلاحیت عام مراجع دادگستری مورد تصویب و تأیید قرار گرفت لذا رأی هیئت عمومی دیوانعالی کشور بدین شرح قاطع دعوا می گردید.

« رأی وحدت رویه ۳۰/۶۰- هرچند بر طبق ماده ۹ لایحه قانونی رفع تجاوز از تأسیسات آب و برق کشور مصوب تیر ماه ۱۳۵۹ شورای انقلاب جمهوری اسلامی ایران به

سازمانهای آب و برق این اختیار داده شده که اگر در مسیر و حریم خطوط انتقال و نیروی برق و حریم کانالها و انهار آبیاری احداث ساختمان یا درختکاری و هر نوع تصرف خلاف مقررات شده یا بشود بر حسب مورد با اعطای مهلت مناسب با حضور نماینده دادستان مستحدمات غیر مجاز را قلع و قمع و رفع تجاوز نمایند ولی بلحاظ اینکه دادگستری مرجع نظلمات عمومی است این اختیار، حق سازمانهای آب و برق را برای اقامه دعوی در دادگاه نسبت به موارد مذکور سلب نمی نماید بنابراین رأی شعبه ششم دیوانعالی کشور صحیح و موافق قانون تشخیص میشود....»

روزنامه رسمی ۱۰۸۳۳ - ۱۳۶۱/۲/۱۸

لذا با التفاوت به مراتب فوق روشن میگردد که دستگاههای اجرایی حق دارند رأساً بدون تقدیم دادخواست خلع ید با طرح شکوائیه از طریق اعطای مهلت مناسب نسبت به رفع تجاوز اقدام نمایند. در این گونه مواقع سازمانهای اجرایی همچون مراجع قضایی اقدام نخواهند نمود بلکه با صدور اخطاریه (اظهارنامه عنداللزوم) مهلت مناسبی برای متجاوز تعیین و پس از سپری شدن مهلت و عدم رفع تجاوز از سوی شخص رأساً بدون در نظر گرفتن شرایط قانونی خلع ید و یا قلع و قمع از طریق مطالبه همکاری مأمورین انتظامی و دعوت از نماینده دادستانی مبادرت به اعاده وضع به سابق مینمایند پس بنابراین سازمانهای مذکور حق صدور رأی تخریب و تشکیل جلسات رسیدگی ماهوی و سایر تشریفات لازم را نخواهند داشت و اجرای رفع تجاوز را علاوه بر احراز تجاوز رأساً بعهده خواهند داشت.

۲- آیا وظائف دادستان صرفاً تعیین نماینده جهت انجام نظارت است یا در صورت ممانعت متجاوز از اقدامات سازمانهای آب و برق دستورات لازم را در همان زمان برای اجرای قانون صادر مینماید؟

بنظر میرسد که در مواقعی که دستگاههای اجرایی صرفاً از طریق ماده ۹ لایحه مذکور قصد رفع تجاوز داشته باشند نماینده مذکور به قصد رفع تجاوز در محل حضور یافته و بر نحوه رفع تجاوز نظارت خواهد نمود. حال اگر متجاوز با تجری نسبت به قانون از اجرای مقررات دولتی استنکاف نماید و در مقابل مأمورین دولتی مقاومت نماید مراتب با حضور نماینده دادستانی صورتجلسه میگردد و موجبات تعقیب کیفری ممتنع را فراهم مینماید و وظیفه ریاست دادسرا است تا با صدور دستورات مقتضی در جهت اجرای قانونامکان اجرای رفع تجاوز را فراهم سازد.

حال اگر دستگاههای اجرایی قصد داشته باشند با استناد به مواد ۱ و ۷ لایحه مذکور از طریق تقدیم شکوائیه به ریاست دادسرا از اقدامات شخص متجاوز جلوگیری نمایند دستگاههای قضائی بدین صورت عمل مینمایند که پرونده امر تحت عنوان پرونده ای کیفری با دو جنبه عمومی و خصوص مورد رسیدگی قرار گرفته و پس از اثبات تصرف غیر مجاز یا وقوع تجاوز محکمه حکم به رفع تجاوز یا اعاده وضع به سابق یا جبران

خسارت یا توأمآن صادر و اجرای داد گستری یا نیروهای انتظامی مبادرت به رفع تجاوز خواهند نمود.

تفاوت رسیدگی ماده ۱ و ماده ۹ در آن است که موارد مطرح در ماده ۱ بیشتر مربوط به

استفاده غیر مجاز از امکانات وزارت نیرو است ولی ماده ۹ تصرف غیر مجاز اماکن یا

تأسیسات وزارت نیرو است ولی به نظر میرسد که امکان استفاده از مقررات ماده ۱ برای

موارد مطرح در ماده ۱ عملی بوده و دستگاههای اجرایی وزارت نیرو حق دارند از مراجع

قضائی خواستار صدور حکم رفع تجاوز و تخریب مستحذات غیر مجاز شوند. هر چند

که طبق اصول کلی آئین دادرسی مدنی هر شخص ذینفعی میتواند خواسته خود را

براساس قانون از طریق تقدیم عرضحال یا دادخواست در مراجع قضائی مطرح نماید و

وزارت نیرو نیز از این قاعده مستثنی نبوده و همچنین میتواند با تقدیم دادخواست خلع ید

طبق تشریفات حقوقی خواستار قلع و قمع و خلع ید از متصرف گردد.

در حال حاضر نحوه عمل بدین کیفیت است که پس از طرح شکایت توسط دستگاههای

اجرایی دادرها به استناد ماده ۷ لایحه مذکور خارج از نوبت دستور رفع تجاوز و ترمیم

خرابیهای حاصله و اعاده وضع به سابق را به هزینه مرتکب صادر می نمایند و در صورتیکه

مرتکب از اجرای این دستور خودداری نماید دستگاههای اجرایی با کسب اجازه از

دادسرا رأساً مبادرت به ترمیم خرابیها نموده و سپس ۱۰٪ اضافه بر هزینه ها را از طریق

حقوقی وصول می نماید. اما از باب ورود خسارت به اموال دولتی و تجاوز به اموال

عمومی متهم تحت پیگرد قانونی قرار گرفته و توسط دادگاه عمومی حقوقی به موضوع

رسیدگی می نماید زیرا دادرها با توجه به اصول کلی وظیفه دارند تا علیه متجاوز به

اموال عمومی کیفر خواست صادر نماید.

منابع

۱- قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۵۸ با اصلاحات ۱۳۶۸ روزنامه رسمی

۲- قانون مدنی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۰۴ با اصلاحات ۱۳۶۱ روزنامه رسمی

۳- قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۷۰ روزنامه رسمی

۴- قانون مجازات اسلامی مبحث تعزیرات مصوب ۱۳۶۲ روزنامه رسمی ۱۱۲۷۸ -

۱۳۶۲/۸/۲۳

۵- قانون آب و نحوه ملی شدن مصوب ۱۳۴۶/۵/۲۵ روزنامه رسمی ۶۵۶۳ - ۱۳۴۷/۶/۸

۶- لایحه قانونی رفع تجاوز از تأسیسات آب و برق کشور مصوب ۱۳۵۹/۴/۲۲ روزنامه

رسمی ۱۰۳۵۹ - ۱۳۵۹/۶/۲۷

۷- لایحه قانونی راجع به مجازات قطع و تخریب وسایل مخابرات و برق مصوب

۱۳۳۷/۱۲/۹ روزنامه رسمی ۱۴۳۱ - ۱۳۳۸/۱/۳۰

۸- قانون تشکیل دادگاههای عمومی و انقلاب مصوب ۱۳۷۳/۴/۱۵ روزنامه رسمی

۹- لایحه قانونی راجع به متجاوزین به اموال عمومی و مردم اعم از اشخاص حقیقی و

حقوقی مصوب ۱۳۵۸/۹/۲۲ روزنامه رسمی ۱۰۱۵۲ - ۱۳۵۸/۱۰/۸

۱۰- لایحه قانونی مجازات اخلال در امر کشاورزی و دامداری مصوب ۱۳۵۸/۹/۱۹

روزنامه رسمی ۱۰۱۴۸ - ۱۳۵۸/۱۰/۳

۱۱- رأی وحدت رویه شماره ۶۰ - ۳۹ مورخ ۶۱/۲/۲۷ روزنامه رسمی ۱۰۹۰۷ -

۱۳۶۲/۵/۱۶

۱۲- رأی وحدت رویه شماره ۶۰ - ۳۰ مورخ ۶۰/۱۱/۱۹ روزنامه رسمی ۱۰۸۳۳ -

۱۳۶۱/۱۸۲

۱۳- ترمینولوژی حقوق - دکتر محمد جعفر لنگرودی صفحه ۱۳۴، ۲۰۶، ۸۲

۱۴- فرهنگ عمید - حسن عمید جلد ۲ - زیر کلمه تجاوز

فرستنده: احمدی

نویسنده: غلامرضا مدنیان